

Vlaams
Parlement

ingediend op **322** (2014-2015) – Nr. 1
20 april 2015 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de associatieovereenkomst tussen
de Europese Unie en de Europese Gemeenschap
voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds,
en Oekraïne, anderzijds,
ondertekend te Brussel
op 21 maart 2014 en op 27 juni 2014*

* De tekst van de overeenkomst en de bijlagen en protocollen bij de overeenkomst zijn te vinden op de [dossierpagina](#) van het document op www.vlaamsparlement.be.

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	17
Advies van de Raad van State	21
Ontwerp van decreet.....	33
Bijlagen:	37
– Tekst van de overeenkomst (bijlage te vinden op de dossierpagina van het document op www.vlaamsparlement.be)	
– Bijlagen en protocollen bij de overeenkomst (bijlage te vinden op de dossierpagina van het document op www.vlaamsparlement.be)	

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Samenvatting**

De Europese Unie (EU) streeft naar een nauwe band met Oekraïne die verder gaat dan een louter bilaterale samenwerking. Een geleidelijke economische integratie en een verruiming van de politieke samenwerking zijn de voornaamste doelstellingen. De voorliggende associatieovereenkomst moet toelaten een kader te scheppen om onderwerpen op het gebied van economie en mensenrechten te bespreken. De EU wijst dan ook op het belang van een Oekraïense democratie en de noodzaak om de mensenrechten te verbeteren.

De associatieovereenkomst is de eerste overeenkomst die is gebaseerd op een politieke associatie tussen de EU en een land van het Oostelijk Partnerschap. Zij streeft naar een politieke associatie en een economische integratie waarbij zij de mogelijkheid laat voor verdere ontwikkelingen. De overeenkomst voorziet verbintenissen inzake een duurzame relatie die is gebaseerd op gemeenschappelijke waarden, meer bepaald respect voor de democratische beginselen, de rechtsstaat, goed bestuur, mensenrechten en fundamentele vrijheden.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling 'Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU' uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking (2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 147/1)).

2. Situering**2.1. De betrekkingen met Oekraïne***De Europese Unie*

De Europese Unie (EU) en Oekraïne ondertekenden op 14 juni 1994 een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (PSO) die op 1 maart 1998 in werking is getreden. Die overeenkomst vormt de juridische basis voor de bilaterale betrekkingen en regelt de samenwerking op verschillende domeinen.

Oekraïne is een bevoorrecht partnerland in het Europees Nabuurschapsbeleid (ENP). Dit ambitieus politiek project dat in 2003 van start is gegaan, kan geleidelijk aan verder gaan dan de traditionele handels- en samenwerkingsbetrekkingen en leiden tot een nauwe integratie van de EU met haar burens. Op economisch vlak biedt het ENP preferentiële handelsbetrekkingen, een betere toegang tot de interne EU-markt, betere verbindingen met de EU (voor energie, vervoer en telecommunicatie) en de mogelijkheid om deel te nemen aan bepaalde EU-programma's. Ook wordt extra financiële en technische steun geboden.

De EU streeft naar een nauwe band met Oekraïne die verder gaat dan louter bilaterale samenwerking. Een geleidelijke economische integratie en een verruiming van de politieke samenwerking zijn de voornaamste doelstellingen. Volgens de EU kan economische integratie een belangrijke factor zijn voor de economische groei van Oekraïne. De EU was ook een grote pleitbezorger voor het Oekraïense lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) dat op 16 mei 2008 een feit werd.

Op 23 november 2009 nam de bij de PSO opgerichte Samenwerkingsraad de associatieagenda aan die in de plaats kwam van het vroegere actieplan EU-Oekraïne. De

associatieagenda dient ter voorbereiding en facilitering van een snelle inwerking-treding van de associatieovereenkomst. Hij schetst concrete stappen ter voorbereiding van de associatieovereenkomst en biedt een breder kader voor het algemene doel, de verwezenlijking van een politieke associatie en een sterkere economische integratie van Oekraïne in de EU. Voor 2011 en 2012 werden negentig prioritaire actiepunten vastgelegd.

Tijdens de periode 2000-2006 was de financiële bijstand van de EU gekaderd in het programma inzake technische bijstand aan het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (Technical Aid to the Commonwealth of Independent States, TACIS). Vanaf 2007 is dat programma vervangen door het Europees nabuurschaps- en partner-instrument (ENPI).

Eind 2013 braken in Oekraïne hevige protesten los nadat de onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord tussen de Europese Unie en Oekraïne stukliepen. In februari 2014 bezette Rusland het schiereiland de Krim, met als motivering dat het de overwegend Russische bevolking daar wilde beschermen. De annexatie van de Krim, na een gecontesteerd referendum, wordt niet erkend door de EU en de internationale gemeenschap. Verder heeft de EU, wegens het aanhoudende geweld, sancties getroffen tegen personen en bedrijven in Oekraïne.

Op 17 juli 2014 werd een passagiersvliegtuig (vlucht MH17 van Malaysia Airlines) neergehaald boven het oosten van Oekraïne door een luchtdoelraket. Hoewel de pro-Russische rebellen met de vinger worden gewezen, wijzen zij elke verantwoordelijkheid af. Hierdoor steeg de spanning tussen Rusland en het Westen.

De Europese Commissie besliste op 5 maart 2014 financiële bijstand van ten minste 11 miljard euro te verlenen in de vorm van leningen en subsidies met het oog op het stabiliseren van de economische en financiële situatie in Oekraïne en het ondersteunen van de politieke en economische hervormingen.

Vlaanderen

Titel V van de overeenkomst regelt de economische en sectorale samenwerking tussen de EU en Oekraïne. Een aantal samenwerkingsgebieden zijn van belang voor Vlaanderen. Dit is onder meer het geval voor de samenwerking op het vlak van energie, leefmilieu, vervoer, wetenschap en technologie, de informatiemaatschappij, het audiovisuele beleid, toerisme, landbouw en plattelandsontwikkeling, gelijke kansen, gezondheidszorg, onderwijs en vorming, en cultuur, jeugd en sport.

Vlaanderen is partij bij het verdrag inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen dat de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) sloot met Oekraïne. Dat verdrag is op 27 juli 2001 in werking getreden.

Op het vlak van buitenlandse handel bekleedde Oekraïne in 2013 de 48ste plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een totale uitvoer van 661,5 miljoen euro. Hoewel Oekraïne in 2012 zelfs de lijst aanvoerde als de sterkst groeiende exportmarkt binnen de top 50, kent het ten opzichte van 2012 een daling met 15%. De Vlaamse import uit Oekraïne bedroeg in 2013 319,3 miljoen euro, wat goed was voor een 55ste plaats.

2.2. Een schets van het partnerland

Algemene gegevens

Oekraïne is een republiek. De huidige president is Petro Porosjenko. De president wordt verkozen voor een termijn van vijf jaar die eenmaal verlengd kan worden.

Oekraïne maakte deel uit van de Sovjet-Unie. Sinds augustus 1991 is het land onafhankelijk met Kravtsjuk als eerste president. Na de onafhankelijkheid werd het beleid gericht op de versterking van de nationale identiteit. Deze periode werd echter gekenmerkt door de neergang van de economie en hyperinflatie. Ondanks de onafhankelijkheid, is de Russische invloed op de Oekraïense economie, politiek en cultuur nog steeds aanwezig.

De Oranjerevolutie van 2004 is het resultaat van aanhoudend protest over de resultaten van de presidentsverkiezing. Westerse verkiezingswaarnemers hadden vastgesteld dat er op grote schaal geknoeid werd met de resultaten. Deze officiële resultaten wezen immers in eerste instantie Janoekovitsj aan als winnaar. De verkiezingsuitslag werd ongeldig verklaard door het Hooggerechtshof en nieuwe verkiezingen werden bevolen. Op 26 december 2004 werden deze overtuigend door Joesjtsjenko gewonnen. In februari 2005 werd Yulia Timosjenko tot eerste minister benoemd. Timosjenko werd echter in de nazomer van 2005 ontslagen nadat verschillende hoge officials werden beschuldigd van corruptie. De politieke crisissen volgden elkaar op. Zo was de tweede 'oranje' regering van Timosjenko ook deze keer geen lang leven beschoren. In 2010 won Janoekovitsj de presidentsverkiezingen. Timosjenko werd in 2011 veroordeeld tot een gevangenisstraf voor het misbruiken van haar macht bij het afsluiten van het gasakkoord met Rusland in 2009. Ook medestander Lutsenko werd veroordeeld. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) is van mening dat Lutsenko op onrechtmatige wijze werd aangehouden. Lutsenko werd kort nadien gratie verleend door de president. Inmiddels oordeelde het EHRM dat ook de voorlopige aanhouding in 2011 van Timosjenko onwettig was.

In oktober 2012 vonden er parlementsverkiezingen plaats. Zowel voormalig eerste minister Timosjenko als Lutsenko mochten niet deelnemen aan deze verkiezingen. De partij van de toenmalige president Janoekovitsj won zetels bij. De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) was van mening dat er van gelijke kansen voor elke partij geen sprake was.

De weigering van president Viktor Janoekovitsj om het vrijhandelsakkoord met de EU te tekenen en de banden aan te halen met Rusland leidde begin 2014 tot grootschalige protesten in Oekraïne. Naar aanleiding van die protesten vluchtte Janoekovitsj naar Rusland. Ondertussen werd er in Kiev een nieuwe regering gevormd, de regering-Jatsenjoek. Dit leidde echter tot protesten in de Russisch-sprekende delen van Oekraïne. Op 18 maart 2014 annexeerde Rusland de Krim, ondanks hevig protest van onder meer de VS en de EU.

Op 25 mei 2014 won Petro Porosjenko de presidentsverkiezingen. Porosjenko beloofde om voor het einde van 2014 parlementsverkiezingen te organiseren. Op 26 oktober 2014 vonden de parlementsverkiezingen plaats. Deze werden gewonnen door de pro-westerse partijen.

Op 16 september 2014 werd zijn vredesplan aan het parlement voorgelegd om zo een einde te maken aan het geweld. Hij biedt de separatisten drie jaar lang zelfbestuur aan. Op voorwaarde dat de oostelijke regio's deel blijven uitmaken van Oekraïne, mogen ze hun eigen politieapparaat opbouwen, eigen rechters benoemen en de betrekkingen met Rusland verdiepen.

Op 2 november 2014 hebben de pro-Russische separatisten in Oost-Oekraïne verkiezingen gehouden. De Oekraïense regering is van mening dat dit een schending is van het vredesakkoord. Dat akkoord bepaalt immers dat verkiezingen pas plaats zouden vinden in december, onder toezicht van Oekraïne. Het vredesakkoord komt dus zwaar onder druk te staan.

Ondertussen werden door de waarnemers van de OVSE militaire konvooien opgemerkt in de buurt van de opstandige steden in het oosten van Oekraïne. Op 12 november 2014 bevestigde de Noord-Atlantische Vredesorganisatie (NAVO) dat Russische troepen Oekraïne zijn binnengedrongen. Rusland ontkent voorlopig nog altijd dat het troepen in het oosten van Oekraïne heeft.

In de Wit-Russische hoofdstad Minsk bereiken de regeringsleiders van Rusland, Oekraïne, Frankrijk en Duitsland op 12 februari 2015 een akkoord over een staakt-het-vuren in Oost-Oekraïne. De overeenkomst stipuleert dat om middernacht zondag 15 februari 2015 de wapens zullen zwijgen en dat de troepen en de zware wapens binnen de veertien dagen moeten weggehaald worden. De Europese regeringsleiders reageren afwachting op het in Minsk bereikte akkoord. De voorzitter van de Europese Raad meldt dat de economische sancties tegen Rusland niet zullen worden verminderd, om Rusland aan te moedigen het akkoord tot wapenstilstand te respecteren. De situatie blijft zeer gespannen.

Corruptie blijft een probleem vormen voor Oekraïne. Op de Corruption Perception Index 2014 van Transparency International bekleedt Oekraïne een gedeelde 142ste plaats met een score van 2,6 op 10.

Economische en sociale gegevens

Sinds de onafhankelijkheid in 1991 ging de economie er zwaar op achteruit. Na de onafhankelijkheid werd de Oekraïense economie kwetsbaar omwille van de afhankelijkheid van Russische energievoorziening en het ontbreken van een degelijke structurele hervorming.

Oekraïne wordt echter wel beschouwd als een land met een groot potentieel omwille van zijn strategische ligging tussen de Europese Unie en Rusland. De belangrijkste troeven van het land zijn een grote lokale consumentenmarkt, belangrijke grondstoffenvoorraden, een groot landbouwpotentieel en een goed opgeleide bevolking. De complexe administratieve vereisten, de juridische onzekerheid en corruptie vormen echter een uitdaging voor de economie.

In 2011 kon de Oekraïense economie echter wel mooie groeicijfers voorleggen. In dat jaar stonden immers de voorbereidingen voor het Europees kampioenschap voetbal 2012 centraal. Die voorbereidingen zorgden voor een positieve economische dynamiek. De wereldwijde financieel-economische crisis trof ook Oekraïne en dit omwille van de afhankelijkheid van de metaalverwerkende industrie, de bank- en energiesector. Het land is anno 2013 ook sterk afhankelijk van leningen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Dit heeft geleid tot een verlaging van de lonen en een stijgende werkloosheid. In vergelijking met de westerse landen ligt de gemiddelde levensstandaard en het gemiddelde inkomen opmerkelijk lager.

Daarnaast kende Oekraïne in een 2006 en 2009 ook een gascrisis, die het resultaat was van aanslepende geschil tussen Rusland en Oekraïne over de levering van aardgas. Deze crisis had ook gevolgen voor achttien EU-lidstaten, vooral in Zuidoost-Europa. Inmiddels is het conflict beslecht met een tienjarige deal tussen Oekraïne en Rusland in verband met de gasdoorvoer.

Sinds 1991 kende de bevolkingsgroei een negatieve ontwikkeling als gevolg van een dramatische toename van de sterftcijfers. Het kampt met de hoogste HIV/aids cijfers van Europa en het aantal moedersterftes is ongeveer vijf keer het EU-gemiddelde. Oekraïne draagt nog steeds de sociale erfenis van het ongeluk in Tsjernobyl in 1986. Toegang tot essentiële gezondheidszorg blijft een reden tot bezorgdheid voor het armste deel van de bevolking.

Op internationaal vlak kampt Oekraïne voornamelijk met de problematiek van mensenhandel. Vooral vrouwen en kinderen zijn slachtoffer van seksuele uitbuiting.

Buitenlands beleid

Het buitenlands beleid van Oekraïne is zowel gericht op een nauw partnerschap met de EU als op samenwerking met Rusland. Rusland is immers de belangrijkste handelspartner van Oekraïne. De EU volgt op de tweede plaats. De Russische Federatie is de grootste afzetmarkt voor Oekraïense goederen uit de agro-industrie, metallurgie en chemische nijverheid.

Na de bloedige protesten is de pro-westerse oppositie aan de macht gekomen. De pro-Russische activisten in het oosten van Oekraïne eisen echter meer autonomie.

In 2013 voerde Oekraïne voor 13,7 miljard euro uit naar de EU en voerde het voor 23,9 miljard in. De uitvoer bestaat vooral uit ijzer, staal, land- en mijnbouwproducten en machines. Machines, transportmaterieel, chemische producten en landbouwproducten zijn de voornaamste importgoederen. De export van Oekraïense goederen naar de EU is in ruime mate geliberaliseerd dankzij het stelsel van algemene preferenties (GSP) dat de EU sinds 1993 toekent aan Oekraïne. Dat land bekleedt de twaalfde plaats op de lijst van landen die het GSP het meest effectief gebruiken. De EU is eveneens in belangrijke mate verantwoordelijk voor buitenlandse directe investeringen.

Verder is het buitenlands beleid ook gericht op de toetreding tot de NAVO. Een geïntensiveerde dialoog werd in 2005 gelanceerd. Oekraïne wil tevens een constructieve rol spelen in de bredere regio.

3. Procedureverloop

3.1. Totstandkoming

De onderhandelingen met betrekking tot een nieuwe overeenkomst tussen de EU en Oekraïne gingen van start in maart 2007. Tijdens de Europees-Oekraïense top van Parijs in 2008 kwamen de partijen overeen om de nieuwe overeenkomst de status van associatieovereenkomst te geven. Nadat Oekraïne in februari 2008 de bevestiging had gekregen dat het lid kon worden van de WTO, startten de onderhandelingen inzake een diepgaande en uitgebreide vrijhandelszone (DCFTA). De bepalingen over die DCFTA maken een integrerend deel uit van de associatieovereenkomst.

Tijdens de vijftiende Europees-Oekraïense top in december 2011 kondigden de vertegenwoordigers van beide partijen aan dat overeenstemming was bereikt over een ontwerptekst die op 30 maart 2012 werd geparafeerd. De parafering van het DCFTA-hoofdstuk vond plaats op 19 juli 2012.

Tijdens zijn vergadering van 9 mei 2012 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de gewesten, de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest oefenen hun bevoegdheden uit. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 wordt het verslag van de WGV naar de leden van de ICBB gestuurd. Indien binnen de dertig dagen na de notificatie van het verslag geen bezwaren worden geformuleerd, is het verslag definitief goedgekeurd. De voorzitter van de ICBB meldde in zijn brief van 17 augustus 2012 dat geen enkel bezwaar werd geopperd. De ICBB heeft de consensus in de WGV dus stilzwijgend bekrachtigd en die bijgevolg uitvoerbaar gemaakt.

De voorliggende associatieovereenkomst moest toelaten een kader te scheppen om onderwerpen op het gebied van economie en mensenrechten te bespreken. De EU wees dan ook op het belang van een Oekraïense democratie en de noodzaak om de mensenrechten te verbeteren. Op een top in februari 2013 tussen de EU en Oekraïne was de EU van mening dat Oekraïne eerst verder moet hervormen op een aantal gebieden voordat deze overeenkomst zou worden ondertekend. Zo moest Oekraïne bijvoorbeeld de ongelijke rechtsbehandeling aanpakken en waken over het eerlijke verloop van de verkiezingen. De EU maakte zich immers zorgen over de mediavrijheid, de vrijheid voor het maatschappelijk middenveld, het houden van verkiezingen en de rechtsstaat in Oekraïne. De veroordeling tot opsluiting van voormalig eerste minister Julia Timosjenko deed vragen rijzen over de behandeling van politieke tegenstanders.

De ondertekening van de associatieovereenkomst was gepland tijdens de top van de EU en het Oostelijk Partnerschap in november 2013 indien Oekraïne de vooropgestelde hervormingen voldoende had doorgevoerd. President Janoekovitsj besliste toen de associatieovereenkomst niet te ondertekenen.

De overeenkomst werd uiteindelijk ondertekend op 27 juni 2014 in Brussel volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EU en derde landen. Op 21 maart 2014 werd reeds het politieke luik van de overeenkomst ondertekend.

Het associatieakkoord werd op 16 september 2014 simultaan goedgekeurd door het Europees en het Oekraïense Parlement. Het akkoord werd met 535 stemmen voor, 127 tegen en 35 onthoudingen aangenomen in het Europees Parlement.

Bepaalde delen van de voorliggende overeenkomst worden sinds 1 november 2014 voorlopig toegepast. De vrijhandelsbepalingen zouden eveneens per 1 november 2014 in werking treden, maar op 12 september 2014 kwamen de EU, Oekraïne en Rusland overeen dat de voorlopige inwerkingtreding pas zal aanvangen op 1 januari 2016. De EU besloot de autonome handelspreferenties voor Oekraïne te verlengen tot 31 december 2015.

3.2. Het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) heeft in zijn brief van 2 oktober 2014 aangegeven geen advies meer uit te brengen over voorontwerpen van decreet.

3.3. Het advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 10 maart 2015 met kenmerk 57.084/1.

a) Verduidelijking van de bevoegdheidsverdeling en screening van de bestaande regelgeving

De Raad stelt vast dat ter uitvoering en ter naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst, de nodige maatregelen moeten worden genomen en de nodige aanpassingen van de regelgeving moeten plaatsvinden in de Belgische rechtsorde. Hij is van mening dat het raadzaam is dat de memorie van toelichting verduidelijkt welke aangelegenheden tot de bevoegdheid van de Europese Unie dan wel tot die van de lidstaten, in dit geval de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest behoren. De memorie van toelichting moet eveneens op voldoende pre-

cieze wijze de maatregelen in kaart brengen die door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest zullen moeten worden genomen om de in de overeenkomst aangegane verbintenissen na te komen. De overeenkomst bevat namelijk een vrij-handelsakkoord dat tot doel heeft een diepe en brede vrijhandelsruimte te creëren. Dit veronderstelt dat alle interne wetgeving in de betrokken sectoren wordt onderzocht op mogelijke ongelijke behandelingen van dienstverleners uit Oekraïne en dat de bevoegde overheden de met het akkoord onverenigbare handelsbelemmeringen weg dienen te nemen door actief de benodigde wijzigingen in regelgeving door te voeren.

De Vlaamse Regering wenst hierop als volgt te reageren.

Het is inderdaad zo dat de materie die door de overeenkomst wordt bestreken, breder is dan de bevoegdheden van de EU en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, wat ook de reden is waarom ook de EU-lidstaten partij zijn. Andere delen vallen onder de gedeelde bevoegdheden van de EU en de lidstaten. Artikel 3 en 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) bepalen op welke gebieden de EU exclusief bevoegd is en op welke terreinen de EU een gedeelde bevoegdheid heeft.

De EU heeft onder meer een exclusieve bevoegdheid op het gebied van de douane-unie, de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid en de gemeenschappelijke handelspolitiek. Dit impliceert dat het handelsgedeelte van het associatieakkoord grotendeels onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie valt. Dit geldt niet voor die onderdelen van de overeenkomst die zijn uitgesloten van voorlopige toepassing.

Voor zover onderdelen van het associatieakkoord vallen onder de in artikel 4, tweede lid, VWEU genoemde terreinen (dus waar het de gedeelde bevoegdheden betreft), heeft de EU enkel een exclusieve bevoegdheid voor zover de Unie haar bevoegdheid heeft uitgeoefend en het risico bestaat dat het associatieakkoord deze interne wetgeving aantast. Het gaat hier onder meer om de onderdelen van de overeenkomst op het terrein van milieu, consumentenbescherming, vervoer en energie. Voor andere gedeelde bevoegdheden blijven de lidstaten, en binnen de Belgische constitutionele context de gemeenschappen en gewesten, bevoegd. Ook op het terrein van het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid is de EU niet exclusief bevoegd: de lidstaten blijven vrij standpunten in te nemen en uit te voeren zolang zij niet in strijd met een eventueel EU-standpunt handelen.

Het onderzoek van de Vlaamse regelgeving op conformiteit met deze overeenkomst wordt ter harte genomen door de Vlaamse Regering. Gelet op het geopolitieke belang van de overeenkomst is een snelle ratificatie ervan evenwel aangewezen, en kan dit niet wachten tot na de screening en aanpassing van de bestaande interne regelgeving. Het is echter vermeldenswaard dat aan de overeenkomst niet rechtstreeks rechten kunnen worden ontleend door burgers. Zij bevat ook geen verplichtingen waarop bij rechterlijke instanties van de Unie of de lidstaten beroep kan worden gedaan (zie artikel 5 van het raadsbesluit van 17 maart 2014, Pb. 2014, L161). Het feit dat eventueel strijdige Vlaamse regelgeving niet rechtstreeks op grond van de overeenkomst juridisch zal kunnen worden aangevochten, doet evenwel geen afbreuk aan het feit dat de Vlaamse Regering de primautiteit van het internationale recht onderschrijft en daarom aan de Vlaamse Werkgroep EU-Handel de opdracht heeft gegeven om eventuele knelpunten in kaart te brengen.

b) Verbintenissen inzake behoorlijk bestuur

De Raad van State merkt op dat in de voorliggende overeenkomst verschillende verbintenissen worden aangegaan inzake transparantie van overheidsbeslissingen en van de behoorlijke totstandkoming van regelgeving. Deze zullen door alle

Belgische overheden moeten worden geëerbiedigd. Hij merkt echter op dat sommige van die maatregelen nog niet gekend of ingeburgerd zijn in de Belgische rechtsorde (bijvoorbeeld bekendmaking van de motivering van besluiten van de Vlaamse Regering). De Raad stipt ook aan dat de door de bevoegde overheden aan te nemen maatregelen en regelgeving met het oog op deze verplichtingen in beginsel beter niet beperkt blijven tot het strikte toepassingsgebied van de overeenkomst, zodat de regelgeving in abstracto moet worden aangepast.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze aanbeveling van de Raad van State. Gelet op de draagwijdte ervan, dient dit te worden bekeken in het licht van de door het Vlaamse regeerakkoord vooropgestelde aanneming van een Vlaams Bestuursdecreet.

c) Ratificatie en tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen

De partijen verbinden zich tot samenwerking op verschillende domeinen. Zij maken hierbij vaak de afspraak om verdere stappen te ondernemen betreffende de ratificatie en de tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen over de betrokken aangelegenheid. Hoewel België reeds partij is bij de multilaterale (basis)verdragen voor verschillende door de associatieovereenkomst geviseerde aangelegenheden, stipt de Raad van State aan dat dit niet altijd het geval is. De Raad van State verwijst hierbij naar het Derde en het Vierde Aanvullende Protocol bij het Europees verdrag betreffende uitlevering, en naar verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie.

De Vlaamse Regering merkt op dat uitlevering een exclusief federale bevoegdheid is. Voor andere verdragen evalueert de Vlaamse Regering samen met andere overheden op basis van de merites van elk verdrag of toetreding aangewezen is in lijn met het beleid ter zake.

d) Associatieraad en Associatiecomité

De Raad van State merkt op dat de in de overeenkomst opgerichte Associatieraad en Associatiecomité beslissingsbevoegdheid hebben. De Raad verwijst hierbij naar het eerder gegeven advies met kenmerk 53.978/VR waarin de Raad aangeeft dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in deze comités te regelen. Het huidige samenwerkingsakkoord Europese Unie van 8 maart 1994 biedt onvoldoende juridische basis.

Zoals de Raad opmerkt, moeten de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in de Associatieraad en het Associatiecomité in afwachting van een samenwerkingsakkoord overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, BWHI het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokken regeringen. In de praktijk gebeurt dit in de zogenaamde DGE-coördinatie (coördinatie door de directie-generaal Europese Zaken van de FOD Buitenlandse Zaken), voorzien door het voormelde samenwerkingsakkoord Europese Unie van 8 maart 1994. Over de herziening van dit en andere samenwerkingsakkoorden vinden momenteel gesprekken plaats binnen de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid. Een formalisering van deze bestaande overlegpraktijk in het nieuwe samenwerkingsakkoord is daarbij mogelijk.

e) Vereenvoudigde wijzigingen overeenkomstig artikel 463, derde lid

De Raad merkt op dat artikel 463, derde lid, van het akkoord voorziet in de toepassing van een procedure van wijziging van de bijlagen bij de voorliggende overeenkomst. Dit kan ertoe leiden dat België gebonden wordt door dergelijke wijzigingen zonder instemming van de parlementen. Indien de Wetgevende Kamers de

grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen en uitdrukkelijk aangeven dat ze instemmen met die wijzigingen, bestaat er geen bezwaar. De Raad van State is van mening dat de bijlagen van de voorliggende overeenkomst voldoende duidelijk zijn afgebakend. Het ontwerp moet wel worden aangevuld met een bepaling die de regering verplicht om aan het Vlaams Parlement de wijzigingen mee te delen binnen een vastgestelde termijn. Dit zou het Vlaams Parlement de mogelijkheid bieden aan te geven dat ze een bepaalde wijziging niet goedkeurt.

Artikel 2 van het ontwerp van decreet werd in die zin gewijzigd. Op de aanbeveling om de wijzigingen mee te delen aan het Vlaams Parlement wordt niet ingegaan: de wijzigingen zullen immers reeds in het Publicatieblad van de Europese Unie worden bekendgemaakt, en het akkoord voorziet niet in de mogelijkheid dat een parlement van een lidstaat zich verzet tegen de wijziging van een bijlage. Bovendien is het zo dat dergelijke wijzigingen normaliter zullen worden doorgevoerd, om gelijke tred te houden met de ontwikkeling van de EU-wetgeving en toepasselijke normen uit internationale instrumenten die de partijen relevant achten.

f) Vermelding van de Franse Gemeenschapscommissie

Tot slot stelt de Raad, in lijn met eerdere adviezen, dat het beter was geweest om de Franse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (FGC) te vermelden in de handgeschreven vermelding van al de bevoegde overheden onder de handtekening van de eerste minister en de minister van Buitenlandse Zaken.

De stelling dat de FGC bij de ondertekening van gemengde verdragen zou moeten worden vermeld, berust niet op een juridische grond maar op een opportuniteitsoverweging. De grondslag van de vermelding van de gemeenschappen en de gewesten in de aanhef van gemengde verdragen is immers het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994 en de op grond daarvan in de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid (ICBB) uitgewerkte ondertekeningsformules. De FGC is evenwel geen partij bij dit samenwerkingsakkoord en er is geen juridische verplichting om de FGC op dezelfde manier bij de totstandkoming van gemengde verdragen te betrekken als de gemeenschappen en de gewesten.

Artikel 167 van de Grondwet, dat bij de totstandkoming van verdragen het beginsel 'in foro interno, in foro externo' huldigt en gelijktijdig met artikel 138 van de Grondwet over de decreetgevende bevoegdheid van de FGC werd aangenomen, voorziet niet in een internationale bevoegdheid van de FGC, en de FGC is evenmin partij bij de samenwerkingsakkoorden rond buitenlands beleid. In een deel van de Franstalige rechtsleer stelt men dat dit een vergetelheid zou zijn van de grondwetgever (R. WITMEUR, *La Commission Communautaire Française: une copie à revoir pour un Etat fédéral achevé?*, Brussel, Bruylant, 1995, 62). De Vlaamse Regering is evenwel van oordeel dat er geen principieel bezwaar bestaat tegen een verschillende benadering door de grondwetgever van de gemeenschappen en de gewesten, die op grond van artikel 1 van de Grondwet de constituerende delen zijn van de federale staat, en een afgeleide instantie zoals de FGC. Een soortgelijk verschil wordt overigens ook gemaakt voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Voor de GGC werd immers een aparte regeling getroffen op grond waarvan zij wel per ordonnantie haar instemming betuigt met verdragen die betrekking hebben op persoonsgebonden aangelegenheden, maar geen machtiging tot ondertekening verleent.

Een deel van de rechtsleer analyseert het feit dat in artikel 167 van de Grondwet geen sprake is van verdragsluitende bevoegdheden voor de FGC dan ook terecht als een verschil in behandeling gestoeld op de Grondwet zelf, die dus geen ontoelaatbare discriminatie uitmaakt in vergelijking met de gemeenschappen en gewes-

ten (M. LEROY & A. SCHAUS, "Les relations internationales", in X, Les réformes institutionnelles de 1993. Vers un fédéralisme achevé?, Brussel, Bruylant, 1994, 40 en verder). In een eerder advies van 1998 maakte de Raad van State zelf overigens al duidelijk dat de betrokkenheid van de FGC bij de totstandkoming van gemengde verdragen niet noodzakelijk op dezelfde manier moet worden geregeld als voor de gemeenschappen en de gewesten. De Raad spreekt in dat advies over een of andere betrokkenheid ("d'une manière ou d'une autre", advies 22.270/4 van 18 maart 1998). Het feit dat voor de GGC geopteerd is voor een andere vorm van betrokkenheid, waarbij zij geen machtiging dient te verlenen tot ondertekening en niet vermeld wordt onder de Belgische handtekening, toont aan dat er verschillende gradaties van betrokkenheid mogelijk zijn.

De stelling van de Raad dat het tot de rechtszekerheid zou bijdragen wanneer de FGC bij een gemengd verdrag onder de handtekening van België wordt vermeld, kan evenmin worden onderschreven. België is immers als staat partij bij een gemengd verdrag en ook internationaal aansprakelijk voor de naleving ervan. De gemeenschappen, gewesten en gemeenschapscommissies zijn geen zelfstandige partijen bij het gemengde verdrag in kwestie, maar komen, gelet op hun autonomie, tussen in de totstandkomings- en instemmingsprocedure. Het is evenwel de Koning die de gemengde verdragen namens België als geheel op internationaal vlak bekrachtigt (artikel 12 en 13 van het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994). De vermelding van de gemeenschappen en gewesten in de aanhef van een gemengd verdrag maakt van de gemeenschappen en de gewesten geen afzonderlijke partijen, en dient veeleer het doel van de internationale uitstraling van het federale karakter van de Belgische staat. Het is daarom verantwoord dat deze vermelding enkel betrekking heeft op de gemeenschappen en gewesten, krachtens artikel 1 van de Grondwet de dragers van de federatie, en niet op afgeleide instanties als de gemeenschapscommissies. Er anders over oordelen zou indruisen tegen artikel 1 van de Grondwet.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De associatieovereenkomst bestaat uit een preambule, zeven titels, 43 bijlagen en drie protocollen en een gezamenlijke verklaring.

De preambule bevat een overzicht van de voornaamste gebieden die van belang zijn voor de relatie tussen de EU en Oekraïne. Hoewel de preambule geen bindend karakter heeft, verwijst zij naar gemeenschappelijke waarden en kan zij worden beschouwd als het decor voor de overeenkomst.

De doelstellingen van de associatie zijn:

- het bevorderen van de geleidelijke toenadering tussen de partijen, gebaseerd op gemeenschappelijke waarden en nauwe en geprivilegieerde banden;
- het voorzien van een aangepast kader voor een versterkte politieke dialoog;
- het bevorderen, bewaren en versterken van vrede en stabiliteit op regionaal en internationaal vlak;
- het vastleggen van de voorwaarden voor betere economische- en handelsrelaties die moeten leiden naar de geleidelijke integratie van Oekraïne in de interne markt van de EU met inbegrip van het creëren van een DCFTA en het steunen van de Oekraïense inspanningen in de overgang naar een goed werkende vrije-markteconomie;
- het verbeteren van de samenwerking op het vlak van justitie, vrijheid en veiligheid met als doel de versterking van de rechtsstaat en het respect voor de mensenrechten en fundamentele vrijheden;
- het vastleggen van de voorwaarden voor een nauwere samenwerking in andere gebieden van wederzijds belang (artikel 1).

Titel I – Algemene beginselen (artikelen 2 en 3)

Deze beginselen vormen de basis voor het beleid van de partijen: respect voor democratische beginselen, mensenrechten, fundamentele vrijheden en de rechtsstaat en het bevorderen van het respect voor de principes van soevereiniteit en territoriale integriteit, onschendbaarheid van de grenzen en onafhankelijkheid, zowel als de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens. Daarnaast staan de beginselen van een vrije markteconomie, goed bestuur, corruptiebestrijding, de aanpak van de transnationaal georganiseerde misdaad en terrorisme, de bevordering van duurzame ontwikkeling en multilateralisme centraal om de betrekkingen te verbeteren.

Titel II – Politieke dialoog en hervorming, politieke integratie, samenwerking en convergentie op het vlak van het buitenlands- en veiligheidsbeleid (artikelen 4-13)

Deze titel stelt het intensifiëren van de politieke dialoog en de samenwerking in het vooruitzicht. De dialoog heeft onder meer tot doel de politieke associatie te verdiepen, internationale stabiliteit en veiligheid te bevorderen, een antwoord te bieden op globale en regionale uitdagingen en bedreigingen, vrede, veiligheid en stabiliteit te bereiken in Europa en het respect voor de democratische beginselen, de rechtsstaat en goed bestuur, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te versterken. Speciale aandacht gaat naar het Internationaal Gerechtshof. De overeenkomst voorziet verscheidene fora waar de politieke dialoog kan worden gevoerd.

De nadruk ligt op regionale thema's, massavernietigingswapens, non-proliferatie en ontwapening, conflictpreventie en crisismanagement.

Titel III – Justitie, vrijheid en veiligheid (artikelen 14-24)

In deze titel komen volgende thema's aan bod: de rechtsstaat, respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, bescherming van persoonsgegevens, samenwerking op het vlak van migratie, asiel en grensbeheer, behandeling en mobiliteit van werknemers, vrij verkeer van personen, de strijd tegen witwaspraktijken, terrorismefinanciering, illegale drugs, misdaad, terrorisme en corruptie, en juridische samenwerking.

Titel IV – Handel en daarmee verband houdende aangelegenheden (artikelen 25-336)

Deze titel bevat vijftien hoofdstukken. De DCFTA gaat verder dan de klassieke vrijhandelszones. Zij voorziet niet enkel de wederzijdse marktopening voor de meeste goederen en diensten, maar ook bindende bepalingen inzake de geleidelijke aanpassing aan de normen en standaarden van de EU op het vlak van handel en daarmee verband houdende aangelegenheden zoals conformiteitsbeoordelingsregels, sanitaire en fytosanitaire bepalingen, intellectuele eigendomsrechten, handelsfacilitering, openbare aanbestedingen en mededinging. Daarnaast zijn er ook bindende bepalingen inzake handelsgerelateerde energieaspecten, met inbegrip van investeringen, transit en vervoer.

De economische integratie via de DCFTA moet de economische groei van Oekraïne stimuleren. De DCFTA zal mogelijkheden creëren om zaken te doen in Oekraïne en de modernisering van de economie en de integratie in de EU bevorderen. Hogere normen voor producten, een betere dienstverlening aan de burgers en bovenal de bereidheid van Oekraïne om te concurreren op de internationale markten moet het resultaat zijn van dit proces.

De integratie betekent het afschaffen van douanetarieven en handelsbelemmeringen op het vlak van de handel in goederen en het vrijmaken van de toegang tot de dienstenmarkt voor het verlenen van diensten naast het vrij verkeer van investeringen (vooral in de energiesector). Pas wanneer Oekraïne het EU-acquis heeft aangenomen, zal de EU markttoegang verlenen voor bijvoorbeeld openbare aanbestedingen of industriegoederen.

De DCFTA zal een nieuw klimaat scheppen voor de internationale betrekkingen tussen de EU en Oekraïne. Er zullen nieuwe kansen voor handel en investeringen ontstaan en de concurrentie zal worden aangewakkerd. Wat betreft de afschaffing van douanerechten, heeft de ervaring aangetoond dat de vermindering van invoertaksen ruim wordt gecompenseerd door een toename van inkomsten uit indirecte belastingen van bedrijven die nieuwe marktkansen hebben gegrepen en door de economische heropleving. De begrotingsuitgaven voor legale en institutionele hervormingen in handelsgerelateerde gebieden worden of zullen worden ondersteund door de EU en internationale financiële instellingen. Eens in werking, zal de DCFTA zorgen voor tariefverminderingen die de economische operatoren van beide partijen in staat zullen stellen ongeveer 750 miljoen euro per jaar te besparen.

Titel V – Economische en sectorale samenwerking (artikelen 337-452)

De titel bevat 28 hoofdstukken die zijn gewijd aan samenwerking inzake energie, macro-economische samenwerking, het beheer van de overheidsfinanciën, belastingen, statistiek, het leefmilieu, vervoer, ruimtevaart, wetenschap en technologie, industrie- en ondernemingsbeleid, mijnbouw en metaalindustrie, financiële diensten, vennootschapsrecht, ondernemingsbeleid, boekhouding en boekhoudkundige controle, de informatiemaatschappij, het audiovisuele beleid, toerisme, landbouw en plattelandontwikkeling, visserij en maritiem beleid, de Donau, consumentenbescherming, werkgelegenheid, sociaal beleid en gelijke kansen, volksgezondheid, onderwijs, opleiding en jeugd, cultuur, sport, maatschappelijk middenveld, deelname aan EU-agentschappen en -programma's en grensoverschrijdende en regionale samenwerking.

Titel VI – Financiële samenwerking met fraudebestrijding (artikelen 453-459)

Oekraïne kan genieten van financiële steun van de EU uit bestaande mechanismen en instrumenten om de doelstellingen van de associatieovereenkomst te halen. De prioriteiten worden opgenomen in indicatieve programma's. De steun wordt toegekend in samenwerking met andere donoren en internationale financiële instellingen en overeenkomstig de algemene beginselen van doeltreffendheid van hulp. De overeenkomst bepaalt ook dat de EU en Oekraïne doeltreffende maatregelen zullen nemen om fraude, corruptie en andere illegale activiteiten te voorkomen en te bestrijden.

Titel VII – Institutionele, algemene en slotbepalingen (artikelen 460-486)

De dialoog tussen de partijen wordt gevoerd op verschillende niveaus: de Europees-Oekraïense top, de Associatieraad, het Associatiecomité en subcomités, een Parlementair Associatiecomité en een platform voor het maatschappelijke middenveld.

Teneinde de associatieovereenkomst op een correcte manier te implementeren, zijn volgende bepalingen opgenomen:

- de geleidelijke aanpassing van de Oekraïense wetgeving aan de normen en standaarden van de EU waarvoor een tijdschema is voorzien;
- het aanpassingsproces moet rekening houden met de hervormingen in de EU;
- een monitoringmechanisme moet toezien op de toepassing en implementatie van de overeenkomst, haar doelstellingen en de aangegeven verbintenissen;

- er wordt een geschillenbeslechtsmechanisme ingesteld;
- de overeenkomst wordt gesloten voor onbepaalde duur; binnen vijf jaar zullen de partijen een evaluatie maken van de verwezenlijking van de doelstellingen die in de overeenkomst zijn opgenomen.

De overeenkomst telt 43 bijlagen bij titel IV Handel en handelsgerelateerde aangelegenheden en titel V Economische en sectorale samenwerking. Deze bijlagen hebben voornamelijk betrekking op EU-regelgeving die door Oekraïne binnen een bepaald tijds kader moet worden omgezet.

Daarnaast bevat de associatieovereenkomst drie protocollen betreffende de oorsprongsregels, de wederzijdse administratieve bijstand, de kaderovereenkomst tussen de EU en Oekraïne over de algemene beginselen voor deelname van Oekraïne aan de EU-programma's en een gezamenlijke verklaring over akkoorden met andere landen.

Krachtens artikel 480 van de overeenkomst maken de bijlagen en protocollen bij de overeenkomst integrerend deel uit van de overeenkomst.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet houdende instemming de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, ondertekend te Brussel op 21 maart 2014 en op 27 juni 2014.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, ondertekend in Brussel op 21 maart 2014 en op 27 juni 2014, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 57.084/1
van 10 maart 2015

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming (met) de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, ondertekend te Brussel op 21 maart 2014 en op 27 juni 2014’

Op 6 februari 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'houdende instemming (met) de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, ondertekend te Brussel op 21 maart 2014 en op 27 juni 2014'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 26 februari 2015. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Marleen VERSCHRAEGHEN, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 maart 2015.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, gedaan te Brussel op 21 maart 2014 en op 27 juni 2014 (hierna: de Overeenkomst).

Zoals blijkt uit artikel 1, lid 2, van de Overeenkomst heeft deze associatie ten doel:

- “a) geleidelijke toenadering tussen de partijen te bewerkstelligen op basis van gemeenschappelijke waarden en nauwe en geprivilegieerde banden, en de associatie van Oekraïne met het EU-beleid en de deelname aan programma’s en agentschappen te vergroten;
- b) een passend kader voor een versterkte politieke dialoog tot stand te brengen over alle zaken van wederzijds belang;
- c) vrede en stabiliteit te bevorderen, bewaren en versterken, zowel op regionaal als op internationaal niveau, in overeenstemming met de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en van de Slotakte van Helsinki van 1975 van de Conferentie over veiligheid en samenwerking in Europa en met de doelstellingen van het Handvest van Parijs voor een Nieuw Europa van 1990;
- d) de voorwaarden te scheppen voor versterkte economische en handelsrelaties in het licht van de geleidelijke integratie van Oekraïne in de interne markt van de EU, onder meer door het opzetten van een diepe en brede vrijhandelsruimte als bepaald in titel IV (Handel en daarmee verband houdende aangelegenheden) van deze Overeenkomst, en de inspanningen van Oekraïne te ondersteunen om de overgang naar een goed functionerende markteconomie te voltooien, onder meer door de wetgeving geleidelijk af te stemmen op de EU-wetgeving;
- e) de samenwerking te versterken op het gebied van justitie, vrijheid en veiligheid, om zo de rechtsstaat en het respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te versterken;
- f) de voorwaarden te scheppen voor steeds nauwere samenwerking op andere gebieden van wederzijds belang”.

Met dat doel bevat de Overeenkomst een kader voor de politieke dialoog tussen de EU en Oekraïne op het vlak van het buitenlands- en veiligheidsbeleid (titel II), een kader voor de samenwerking op het vlak van justitie, vrijheid en veiligheid (titel III), een vrijhandelsakkoord (titel IV), een kader voor economische en sectorale samenwerking dat vrijwel alle

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

beleidsdomeinen van de Europese Unie omvat (titel V), een financieel kader (titel VI) en institutionele, algemene en slotbepalingen (titel VII).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

3. Het onderzoek van de afdeling Wetgeving van de Raad van State naar aanleiding van een voorontwerp van decreet houdende instemming met een verdrag kan zich uitstrekken tot de inhoud van het verdrag waarmee instemming wordt verleend, en tot de gevolgen die het verdrag kan meebrengen voor de interne Belgische rechtsorde.

Ter uitvoering en ter naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de Overeenkomst, zullen in de Belgische rechtsorde de nodige maatregelen moeten worden genomen en de nodige aanpassingen van de regelgeving moeten plaatsvinden, en dit in beginsel ten laatste op het ogenblik dat de in de Overeenkomst vervatte bepalingen internationaal in werking treden.

In het licht hiervan verdient het aanbeveling dat het Vlaams Parlement zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de draagwijdte van de Overeenkomst waarmee de instemming wordt gevraagd. Hiertoe is het raadzaam dat de memorie van toelichting enerzijds verduidelijkt welke aangelegenheden tot de bevoegdheid van de Europese Unie dan wel tot die van de lidstaten behoren, en anderzijds voor welke van die laatste aangelegenheden de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest bevoegd zijn.

Daarnaast moet de memorie van toelichting op voldoende precieze wijze de maatregelen in kaart brengen die door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest zullen moeten worden genomen om de in de Overeenkomst aangegane verbintenissen na te komen.

4.1. Deze informatie aan het Vlaams Parlement is des te meer van belang gelet op de ruime draagwijdte van de Overeenkomst.

Zo is de Overeenkomst een associatieovereenkomst van “een nieuwe generatie”², die een vrijhandelsakkoord bevat dat beoogt een “diepe en brede vrijhandelsruimte”³ te creëren, die bijvoorbeeld op het vlak van de dienstensector⁴ een vrijwel volledige gelijkschakeling nastreeft met de behandeling die EU-onderdanen hebben met betrekking tot het recht op vestiging en het recht om zonder vaste inrichting diensten te verstrekken (artikelen 85 e.v. van de Overeenkomst).

² Memorie van toelichting, p. 1.

³ Zie bijvoorbeeld het zestiende lid van de aanhef van de Overeenkomst.

⁴ Volgens artikel 87 van de Overeenkomst worden “alle economische activiteiten” beoogd, behalve enkele uitzonderingen, en ook artikel 92 voorziet slechts in weinig uitzonderingen op het toepassingsgebied van “alle grensoverschrijdende dienstverlening”.

De verwezenlijking van die rechten veronderstelt dat alle interne wetgeving in de betrokken sectoren onderzocht wordt op mogelijke ongelijke behandelingen⁵ van dienstverleners uit Oekraïne. Aangezien de uit de lijst van verbintenissen voortvloeiende rechten en verplichtingen geen directe werking hebben⁶ – maar ze uiteraard wel verbindend zijn – moeten met het akkoord onverenigbare handelsbelemmeringen door de bevoegde overheden zelf worden weggenomen door actief de benodigde wijzigingen in de regelgeving door te voeren.

Hetzelfde geldt op het vlak van de in de Overeenkomst opgenomen afwijkingen op de regels met betrekking tot de toegang tot de arbeidsmarkt voor specifieke categorieën personen die rechtstreeks met de vestiging of dienstverlening verbonden zijn.⁷

4.2. In de Overeenkomst worden verschillende verbintenissen aangegaan inzake behoorlijk bestuur, onder meer ter bevordering van de transparantie van overheidsbeslissingen en van de behoorlijke totstandkoming van regelgeving.

Deze verplichtingen zullen, weliswaar in het kader van de in titel IV van de Overeenkomst geregelde aangelegenheden, door alle Belgische overheden moeten worden geëerbiedigd, onder meer bij de omzetting of de uitvoering van Europese regelgeving.

Nochtans zijn sommige van deze maatregelen in de Belgische rechtsorde nog niet gekend of ingeburgerd. Zo wordt bijvoorbeeld thans zelden een “motivering” van besluiten bekendgemaakt,⁸ terwijl de artikelen 77, a), en 283, lid 1, b), van de Overeenkomst dit wel vereisen. Ook rijst de vraag of de Belgische regelgeving beantwoordt aan de verplichting in artikel 77, b), van de Overeenkomst om in de oprichting van “mechanismen voor passend en regelmatig overleg tussen de diensten en het bedrijfsleven” over wetsvoorstellen en procedures met betrekking tot douane- en handelsaangelegenheden te voorzien, aan de openbaarmakingsverplichting vervat in artikel 151, lid 15, van de Overeenkomst of aan het in artikel 283, lid 2, van de Overeenkomst op algemene wijze voorgeschreven openbaar onderzoek.

De door de bevoegde overheden aan te nemen maatregelen en regelgeving met het oog op deze verplichtingen, blijven in beginsel beter niet beperkt tot het strikte toepassingsgebied van de Overeenkomst. In de eerste plaats moeten immers ongerechtvaardigde ongelijke behandelingen vermeden worden, bijvoorbeeld ten aanzien van de eigen onderdanen die zich in een louter interne situatie bevinden. Op de tweede plaats is het vaak niet mogelijk het toepassingsgebied te beperken tot de thans voorliggende Overeenkomst, omdat vooraf onmogelijk kan worden voorspeld of (rechts)personen die onder de Overeenkomst vallen aan een bepaalde procedure, bv. een aanbestedingsprocedure, zullen deelnemen, zodat de regelgeving *in abstracto* op die mogelijkheid moet worden afgestemd.

⁵ In dat verband moet worden gewezen op de bepalingen inzake nationale behandeling en behandeling als meest begunstigde natie (artikelen 88 en 94 van de Overeenkomst).

⁶ Zie punt 6 van bijlage XVI-B bij titel IV, hoofdstuk 6 – Lijst van verbintenissen inzake grensoverschrijdende diensten.

⁷ Zie in het bijzonder de artikelen 97-102 van de Overeenkomst.

⁸ Dit gebeurt eerder uitzonderlijk in een verslag aan de Koning of aan een regering, of in de overwegingen in de aanhef van het besluit.

4.3. De partijen bij de Overeenkomst verbinden zich tot samenwerking op verschillende domeinen, waarbij vaak de afspraak om verdere stappen te ondernemen tot ratificatie en tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen over de betrokken aangelegenheid de vertrekbasis voor de samenwerking vormt. Hoewel België reeds partij is bij de multilaterale (basis)verdragen voor verschillende door de Overeenkomst geviseerde aangelegenheden, is dit niet steeds het geval.

Door de instemming met de Overeenkomst verbindt België zich ertoe de nodige inspanningen te doen voor de ratificatie van een aantal verdragen. Zo kan in het licht van artikel 24, lid 3, van de Overeenkomst de bekrachtiging door België van het Derde en het Vierde Aanvullende Protocol bij het Europees Verdrag betreffende uitlevering, gedaan te Straatsburg op 10 november 2010 (*ETS* nr. 209), respectievelijk te Wenen op 20 september 2012 (*ETS* nr. 212) geboden zijn. Op grond van artikel 291, lid 3, van de Overeenkomst zal de ratificatie moeten worden overwogen van alle door de Internationale Arbeidsorganisatie als actueel aangemerkte verdragen waarbij België nog geen partij is.

4.4. In de Overeenkomst worden een Associatieraad en een Associatiecomité opgericht, die bevoegd zijn om beslissingen te nemen die bindend zijn voor de partijen (artikelen 461 tot 465). Daarnaast wordt voorzien in topbijeenkomsten (artikel 460), subcomités van het Associatiecomité (artikel 466), een platform voor het maatschappelijk middenveld (artikel 469, lid 2), een Parlementair Associatiecomité (artikel 467), en de mogelijkheid tot het oprichten van andere comités of organen (artikel 466, lid 2).

Met betrekking tot organen opgericht door of krachtens een associatieakkoord gesloten door de EU en haar lidstaten, *in casu* in de vorm van een Gemengd Comité, wees de afdeling Wetgeving in het advies 53.978/VR op het volgende:

“In dit verband moet in herinnering worden gebracht dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in het voornoemde Gemengd Comité en het bij artikel 28 opgerichte subcomité te organiseren met respect voor de Belgische bevoegdheidsverdelende regels.

De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België dienen overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ in een samenwerkingsakkoord te worden geregeld.

De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994⁹ bieden geen voldoende juridische basis voor deze vertegenwoordiging en standpuntbepaling aangezien ze enkel betrekking hebben op de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie. De betrokken samenwerkingsakkoorden kunnen niet zo maar bij analogie worden toegepast, nu het Gemengd Comité weliswaar formeel een exponent is van de externe betrekkingen van de Europese Unie, maar materieel ook uitdrukkelijk voor aangelegenheden bevoegd is

⁹ Voetnoot 2 van het geciteerde advies: Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’, en samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’.

die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren¹⁰, die in de Belgische bevoegdheidsverdeling vervolgens ook behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten.

Zolang ervoor niet in een voldoende juridische basis bij samenwerkingsakkoord is voorzien, dienen de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Gemengd Comité en in het subcomité overeenkomstig het bepaalde in artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het voorwerp uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen.”¹¹

Weliswaar is het zo dat de coördinatie van de standpuntbepaling van de EU en haar lidstaten in aangelegenheden die tot de gemengde bevoegdheid van de EU en haar lidstaten behoren, in de praktijk plaatsvindt binnen de Raad van de EU, en dat de coördinatie van de Belgische standpuntbepaling hiervoor plaatsvindt overeenkomstig de regels voor de standpuntbepaling wat betreft EU-aangelegenheden in de Raad.

Niettemin moet erop worden gewezen dat de beslissingen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren, juridisch gezien niet door de Raad van de EU worden genomen, maar door de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten in de Raad verenigd.¹² Hoewel dit in de praktijk misschien eerder uitzonderlijk is, is het niet uitgesloten dat lidstaten in aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, in de organen opgericht door of krachtens een associatieovereenkomst, alsnog nationale standpunten innemen.

Het ontbreken van een regeling ter zake overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan dan ook tot problemen aanleiding geven. Indien er een consensus zou bestaan tussen de bevoegde overheden om het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 ‘tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’ in deze aangelegenheden naar analogie toe te passen, dan wordt het samenwerkingsakkoord het best aangepast om het toepassingsgebied ervan in die zin uit te breiden.¹³

5. Krachtens artikel 463, lid 3, van de Overeenkomst “kan de Associatieraad de bijlagen bij deze overeenkomst wijzigen, rekening houdend met de ontwikkeling van de

¹⁰ Voetnoot 3 van het geciteerde advies: Zie artikel 62 van de kaderovereenkomst.

¹¹ Adv.RvS 53.978/VR van 7 november 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 4 april 2014 ‘houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013’, *Parl.St. VI.Parl.* 2013-14, nr. 2455/1, pp. 37-38, nr. 3.2, overgenomen in adv.RvS 54.818/2 van 14 januari 2014, naar aanleiding van de instemmingswet met hetzelfde associatieakkoord, *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2496/1, p. 60, nr. 2.2.

¹² T. CORTHAUT en D. VAN EECKHOUTTE, “*Legal Aspects of EU Participation in Global Environmental Governance under the UN Umbrella*” in J. WOUTERS e.a. (eds.), *The European Union and Multilateral Governance. Assessing EU Participation in United Nations Human Rights and Environmental Fora*, Basingstoke, Palgrave, 2012, (145) 152.

¹³ Er kan aan herinnerd worden dat de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, er in het advies 53.932/AV op gewezen heeft dat dit samenwerkingsakkoord op verschillende punten lacunair en achterhaald is, onder meer door wijzigingen aan het institutionele kader van de Unie doorgevoerd door het Verdrag van Lissabon (adv.RvS 53.932/AV van 27 augustus 2013 over een voorstel dat geleid heeft tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/3, p. 50, noot 1).

EU-wetgeving en toepasselijke normen die worden vastgesteld in internationale instrumenten die de partijen relevant achten, zonder afbreuk te doen aan specifieke bepalingen van titel IV (Handel en daarmee verband houdende aangelegenheden) van deze overeenkomst”. De Overeenkomst voorziet ook in enkele bijzondere procedures voor de wijziging van specifieke bijlagen of bepalingen van de Overeenkomst (bijvoorbeeld de artikelen 71, lid 3, 74, lid 2, c), 149, lid 3, 211, lid 3, en 326 van de Overeenkomst). Die bepalingen voorzien in de toepassing van een procedure van wijziging van de Overeenkomst die ertoe kan leiden dat België internationaal gebonden wordt door die wijzigingen, zonder dat de wetgevende vergaderingen daarmee hun instemming hebben verleend.

In het om advies voorgelegde ontwerp van decreet wordt niet voorzien in de voorafgaande instemming met dergelijke wijzigingen.

Dit is terecht in zoverre deze wijzigingen betrekking zouden hebben op exclusieve bevoegdheden van de EU (o.m. de wijzigingen van de bijlagen bij titel IV van de Overeenkomst en de procedures waarin de artikelen 71, lid 3, 74, lid 2, c), 149, lid 3, 211, lid 3, en 326 van de Overeenkomst voorzien), aangezien anders ten onrechte de indruk zou worden gewekt dat de lidstaat België hiervoor nog bevoegd zou zijn.

In zoverre de wijzigingen betrekking kunnen hebben op bevoegdheden van de lidstaten, rijst de vraag of het ontwerp van decreet niet vooraf dient in te stemmen met dergelijke wijzigingen. Bij gebrek aan een voorafgaande instemming zal het Vlaams Parlement immers uitdrukkelijk zijn instemming moeten verlenen met elk van de later aangenomen wijzigingen van de bijlagen bij de Overeenkomst.

Zo’n voorafgaande instemming door de wetgever met toekomstige wijzigingen is mogelijk, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo stelde de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in advies 37.954-37.970-37.977-37.978/AV¹⁴ het volgende:

“Zowel het Hof van Cassatie¹⁵ als de afdeling Wetgeving van de Raad van State¹⁶ aanvaarden dat onder bepaalde voorwaarden de wetgevende vergaderingen vooraf kunnen

¹⁴ Adviezen op 15 februari 2005 verstrekt over:

- een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 9 juni 2006 ‘houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en de Slotakte, ondertekend in Rome op 29 oktober 2004’ (37.954/AV) (*Parl.St.* VI.Parl. 2004-05, nr. 358/1, 64);

- een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van 23 juni 2005 ‘houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa, en met de Slotakte, gedaan te Rome op 29 oktober 2004’ (37.970/AV) (*Parl.St.* Ver.Verg.Gem.Gem.Comm. 2004-05, nr. B-30/1, 25);

- een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van 23 juni 2005 ‘houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa, en met de Slotakte, gedaan te Rome op 29 oktober 2004’ (37.977/AV) (*Parl.St.* Br.Parl. 2004-05, nr. A-128/1, 25);

- een voorontwerp van wet ‘houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa, en met de Slotakte, gedaan te Rome op 29 oktober 2004’ (37.978/AV) (*Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-1091/1, 539).

¹⁵ Voetnoot 35 van het geciteerde advies: Cass. 19 maart 1981, *Arr. Cass.* 1980-1981, 808; *JT* 1982, 565, en noot J. VERHOEVEN; Cass. 2 mei 2002, nr. C.99.0518.N.

¹⁶ Voetnoot 36 van het geciteerde advies: Zie o.m. advies nr. 33.510/3 van 28 mei 2002 over een voorontwerp dat ontstaan gegeven heeft aan de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende

instemmen met een verdrag of met een wijziging van een verdrag. Opdat zulke voorafgaande instemming verenigbaar zou zijn met artikel 167, §§ 2 tot 4 van de Grondwet en met artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moet aan twee voorwaarden worden voldaan: met name is vereist dat de Wetgevende Kamers en desgevallend de Gemeenschaps- en Gewestparlementen de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen¹⁷ en dat ze uitdrukkelijk aangeven dat ze met die wijzigingen instemmen.”

Ten aanzien van de Overeenkomst waarmee de instemming wordt beoogd, kan worden aangenomen dat voldaan is aan het vereiste dat de grenzen van de toekomstige wijzigingen voldoende gekend zijn. Om die reden is het raadzaam het ontwerp van decreet aan te vullen met een uitdrukkelijke bepaling waarin een voorafgaande instemming wordt verleend met de wijzigingen van de bijlagen overeenkomstig artikel 463, lid 3, van de Overeenkomst.

Het voorgaande neemt niet weg dat met toepassing van artikel 463, lid 3, van de Overeenkomst wijzigingen in de bijlagen bij de Overeenkomst aangenomen kunnen worden waarmee het Vlaamse Parlement het eventueel niet eens is. Om het Parlement de mogelijkheid te bieden om aan de regering duidelijk te maken dat het niet eens is met een bepaalde wijziging, zou het ontwerp het best aangevuld worden met een bepaling waarin voorzien wordt in de verplichting voor de regering om elke door de Associatieraad goedgekeurde wijziging van de bijlagen binnen een bepaalde termijn aan het Parlement mee te delen.

6. De Overeenkomst werd voor het Koninkrijk België ondertekend met vermelding van de volgende formule:

“Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.”

toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998 (*Parl.St.*, Senaat, 2001-2002, nr. 2-1235/1, blz. 48); advies 35.792/2/V van 20 augustus 2003 over het voorontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het decreet van 27 november 2003 houdende instemming met het Verdrag inzake persistente organische verontreinigende stoffen, gesloten te Stockholm op 22 mei 2001, alsmede met de Bijlagen erbij (*Parl.St.*, W.Gew.R., 2003/2004, nr. 575/1, blz. 10); advies 36.170/1 van 11 december 2003 over het voorontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Kroatië, ondertekend te Brussel op 31 oktober 2001 (*Parl.St.*, Senaat, 2004-2005, nr. 957/1).

¹⁷ Voetnoot 37 van het geciteerde advies: Zie inzonderheid de adviezen waarnaar in de vorige voetnoot wordt verwezen.

Deze bewoordingen moeten zo worden opgevat dat ze ook slaan op de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, aangezien die ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefent. Met het oog op de rechtszekerheid was het echter beter geweest dat dit uitdrukkelijk in de aangehaalde formule was vermeld.¹⁸⁻¹⁹

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Marleen VERSCHRAEGHEN

Marnix VAN DAMME

¹⁸ Hiervoor is een herziening nodig van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten ‘over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen’ (meer bepaald artikel 8, lid 3, en de erbij horende toelichting) en van de op basis hiervan door de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid op 17 juni 1994 vastgestelde ondertekeningsformules.

¹⁹ De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van haar kant behoort niet uitdrukkelijk te worden vermeld, aangezien ze slechts beperkte bevoegdheden heeft op internationaal gebied en ze met name niet bevoegd is om verdragen te sluiten (zie artikel 135 van de Grondwet, artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 ‘met betrekking tot de Brusselse Instellingen’ en artikel 16, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’).

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Zullen volkomen gevolg hebben:

- 1° de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, ondertekend in Brussel op 21 maart 2014 en op 27 juni 2014;
- 2° de wijzigingen van de bijlagen die beslist zijn overeenkomstig artikel 463, lid 3, van de overeenkomst.

Brussel, 3 april 2015.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

Bijlagen te vinden op de [dossierpagina](#) van het document op www.vlaamsparlement.be:

- Tekst van de overeenkomst
- Bijlagen en protocollen bij de overeenkomst